Abstrakt

Práce analyzuje vývoj energetické přepravní infrastruktury a energetické politiky Ruska mezi roky 1990 a 2010. Jasně ukazuje, že Rusko během posledních 20 let diverzifikovalo exportní cesty pro přepravu energetických surovin, aby se mohlo vyhnout přepravě přes problémová území. Celková exportní kapacita plynovodů a ropovodů se zvýšila, přesto nedošlo k dostatečnému navýšení produkce, aby byla přepravní kapacita vytížena. Export ropy se ve stále větší míře přesunuje na moře, což Rusku umožňuje dosáhnout na světové trhy. Naopak země, do kterých je exportována většina plynu zůstávají stejné. Nové plynovody se snaží vyhnout tranzitním státům. Cílem ekonomického a politického tlaku se proto stávají spíše tranzitní státy než státy EU odbírající suroviny. S tím jak se snižuje závislost na tranzitních státech, Rusko vůči nim zvyšuje svou vyjednávací pozici a může si dovolit zvedat těmto státům ceny energetických surovin na tržní úroveň. Obdobě Rusko zvyšuje také ceny na domácím trhu.

Hypotézu, kterou si pokládá tato práce (**Ruská Federace nemá potenciál svou energetickou politikou ohrozit energetickou bezpečnost EU, ale jde jí, ve vztahu k EU, o zvýšení ekonomických zisků a především o jejich stabilizaci**) podporuje fakt, že během posledních dvaceti let byla většina energetických sporů mezi Ruskem a dalšími státy iniciována kvůli neshodě o cenách a byla ukončena obchodní dohodou, nikoli politickými ústupky. Jediným případem, kdy na řešení sporu participovaly přímo vlády obou zemí a spor byl vyřešen politickými ústupky byl spor mezi Ruskem a Ukrajinou z let 2009/2010.

Zvyšující se strach EU z její energetické nezabezpečenosti není odvozen od zvyšující se závislosti na ruských surovinách, neboť EU se stává stále méně závislou na Rusku. Za narůstajícím zájmem o energetickou bezpečnost může EU samotná. Celý proces sekuritizace byl odstartován rozšířením EU v roce 2004, kdy byly nově přistoupivší státy nuceny přistoupit na unijní energetickou politiku a začít pracovat na diverzifikaci zdrojů. Téma energetické bezpečnosti bylo umocněno spory Ruska s Ukrajinou a Běloruskem, které následovaly zmíněnému rozšíření. Energetická bezpečnost nově přistoupivší států se během posledních dvaceti let spíše zvýšila.

Podle provedené analýzy je cílem energetické politiky Ruska především zvýšení ekonomických zisků. Politický tlak, který je při zvyšování příjmů je jen vedlejším produktem, který Rusko dokáže zručně využívat ve svůj prospěch.